

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ
24

YASAMA YILI
3

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

12 Aralık 2012 Çarşamba

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

12 Aralık 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü'nün merkezde yaptığı işler, projeler ve Ulusal İstihdam Stratejisi'ndeki esneklik ve kadınlarla ilgili politikalar hakkında

1:30

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:30

Nurcan ÖNDER (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Temsilcisi)		1:8, 9:10, 10:13
Abdullah TAŞALTIN (İŞKUR Temsilcisi)		1, 11, 13:20, 21:25
Gökçen ÖZDOĞAN ENÇ	(Antalya)	3, 7:9, 16:17, 19
Kemalettin AYDIN	(Gümüşhane)	6, 10:13, 14:17, 22, 24, 27
Tülay KAYNARCA	(İstanbul)	6:7, 9, 25, 28, 29
Nurcan DALBUDAK	(Denizli)	6, 22, 28
Abdulkadir KULU (SGK Temsilcisi)		9, 25:30
Gürkut ACAR	(Antalya)	9, 14, 23, 28:29, 30
Mesut DEDEOĞLU	(Kahramanmaraş)	21

Açılma Saati: 14.31

Kapanma Saati: 16.09

12 Aralık 2012 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.31
BAŞKAN: Dilek YÜKSEL (Tokat)
(Oturum, Kemalettin AYDIN tarafından açıldı)

_____0

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hoş geldiniz.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Her Alandaki Kadın İstihdamının Artırılması ve Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyonunda bilgilendirmek için aramızda olmanızdan dolayı teşekkür ediyoruz. Milletvekili arkadaşlarımızın da katılım göstermelerinden dolayı, kendi nezaketlerinden dolayı da kendilerine de Türkiye Büyük Millet Meclisi adına şükranlarımızı sunuyoruz.

Süregelen toplantılar zincirinde bugün özellikle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü'nün bilgilerine başvurmak istiyoruz.

İçinizden kim konuşacak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Ben Nurcan Önder, Çalışma Genel Müdür Yardımcısıyım.

BAŞKAN – Genel müdür yardımcısı olarak sizi dinleyeceğiz.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Abdullah Taşaltın, İŞKUR'da İstihdam Hizmetleri Dairesi Başkanı.

BAŞKAN – Sizleri dinleyeceğiz. O zaman arkadaşların başlangıçta söyleyeceği bir şey yoksa...

Nurcan Hanım buyurun, söz sizin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Ben biraz önce söyledim ama tekrar kendimi tanıtarak başlamak istiyorum. Nurcan Önder, Çalışma Bakanlığı Çalışma Genel Müdür Yardımcısıyım. Burada İŞKUR'dan ve SGK'dan arkadaşlarımızla beraber geldik. Ben Genel Müdürlüğümüzün merkezde yaptığı işler, projeler ve Ulusal İstihdam Stratejisi'ndeki –yani henüz yayınlanmamış ancak taslak aşamasında olan- esneklik ve kadınlarla ilgili politikaları anlatacağım kısaca.

Ben bir sunum hazırladım ama sunumdan sonra daha detaylı bir bilgi notumuz var. Onu da iletebilirim.

İlk önce istatistiki verilerden başlamak istiyorum. 2011 TÜİK verilerine göre genel istihdam oranı kadınlarda yüzde 25,6, iş gücüne katılım oranı yüzde 28,8, işsizlik oranı ise yüzde 11,3'tür. İstihdamdaki kadınların yüzde 58'i kayıt dışı olarak çalışmakta, tarım sektöründe çalışan kadınların da yüzde 96'sı yine kayıt dışı olarak istihdam edilmektedir.

Genel Müdürlüğümüzün sekreterliğini yaptığı Kadın İstihdamının Artırılması Ulusal Koordinasyon Kurulu 2010, 2011 ve 2012 yıllarında toplanmıştır. Yalnız 2012 yılında yapmamız gereken toplantıyı Ulusal İstihdam Stratejisi'nin yayımını beklediğimiz için henüz yapmamış durumdayız. Bu 2010/14 sayılı Başbakanlık genelgesi kapsamında Bakanlığımızca sekretaryası yürütülen bir çalışma.

2010 tarihli genelgeden sonra kadınlarla ilgili yaptığımız kısaca mevzuat çalışmalarından bahsetmek istiyorum. 6111 sayılı Yasa'ya 74'üncü maddeyi eklediğimiz bir maddeyle kadın işçilerin erken doğum yapması hâlinde doğum izninin sonraya eklenmesine ilişkin bir madde koyduk. Yine 6289 sayılı Kanun'a Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa "toplumsal eşitlik" ibaresini ekledik yani bütün çalışmalarda ve uygulamalarda toplumsal cinsiyet eşitliğinin göz önüne alınmasını sağlamak üzere.

Yine, geçen ay Meclisimizde kabul edilen Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'na da toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetilmesine ilişkin bir madde koyduk. 2011 yılında iş yerinde psikolojik tacizin önlenmesiyle ilgili bir genelge çıkarıldı –Başbakanlık genelgesi- bu genelgede de yine bizim Genel Müdürlüğümüz sekretarya hizmetlerini üstlendi. Şu anda bununla ilgili çeşitli mevzuat ve eğitim çalışmalarımız devam ediyor. Bakanlığımız çağrı hattı olan Alo 170'de de bu tür çağrılara şu an cevap verilmekte psikologlar tarafından. Burada kadınların başvuru oranları yarı yarıya.

Yine, aynı şekilde Bakanlığımız ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında bir protokol imzalanmış durumda. Özel politika gerektiren kadın, çocuk, özürü gibi konularda bu Bakanlıkla ortak çalışmalar yürütüyoruz.

Yine, bazı projelerimiz var. Bunlar AB projeleri ve şu anda hepsi devam etmekte olan projeler. Ulusal İstihdam Stratejisi'nden kısaca bahsetmek istiyorum, Ulusal İstihdam Stratejisi 2023 yılına kadar iş gücü piyasasındaki yapısal sorunların çözülmesi, işsizlik sorununa kalıcı çözüm bulunmasına yönelik bazı strateji, politika ve tedbirleri içermektedir. Bu strateji çalışmaları yaklaşık üç yıldır Bakanlığımız bünyesinde Bakanlığımız koordinasyonunda devam etmektedir. Biz bütün bakanlıklar sosyal taraflar ve ilgili kurumlarla çalışmalarımızı tamamladık. Kalkınma Bakanlığımıza gönderdik Ulusal İstihdam Stratejisi'ni. Kalkınma Bakanlığımız Müsteşarlığı da onaylayarak şu anda Yüksek Planlama Kuruluna gitmiş durumda ulusal istihdam stratejimiz. Bu stratejide 4 eksen üzerinde çalıştık. İlki eğitim istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi, 2'ncisi, iş gücü piyasasına güvence ve esnekliğin sağlanması, 3'üncüsü, özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması, son olarak da istihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi üzerine 4 ekseninde çalışmalar yaptık. Burada

güvence ve esnekliğin sağlanmasıyla özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması daha çok kadınlara yönelik ve kadınların istihdamının artırılmasına yönelik tedbirler içermekte.

Bu 4 eksenin yanında Türkiye’de istihdam yoğun sektörler olan turizm, inşaat, finans, bilişim, sağlık, tarım ve tekstil sektörlerine yönelik de yedi tane sektör stratejisi oluşturduk. Bu sektör stratejilerinde genel önlemlerin yanında, yine biraz sonra bahsedeceğim, kadınların istihdamının artırılmasına yönelik de bazı önlemler mevcut.

İş gücü piyasasında güvence ve esnekliğin artırılmasına ilişkin politikalara çok kısa değinmek istiyorum. Burada yasal düzenlemesi bulunan ancak yeterli uygulama alanı olmayan esnek çalışma biçimlerinin uygulanabilirliğini artırmayı bir politika olarak hedefliyoruz. Bilindiği gibi, İş Kanun’unda aslında esnek çalışma biçimleri düzenlenmiş ancak bunlar sosyal güvenlik ve diğer konularla desteklenmediği için uygulanabilir durumda değil. Buradaki politikadaki hedefimiz uygulanabilirliğini artırmak, buna ilişkin yasal düzenlemeler sağlamak yine esnek çalışma biçimlerine ilişkin işçi ve işverenlerin bilinç düzeyini artırmak, ekonomik şartlara ve ülkemizin onayladığı uluslararası sözleşmelere uygun olarak yine asgari ücretle ilgili bazı düzenlemeler yapmak politika olarak belirlenmiş durumda. Bunun yanında yine esnek çalışanların ekonomik ve sosyal haklara erişebilmelerinin sağlanması, aktif iş gücü piyasası tedbirlerinden faydalanabilmelerinin sağlanması, tüm işçilerin, yani esnek çalışmayı da içeriyor bu, erişebilirliğini güvence altına alan bir kıdem tazminatı reformunun yapılması, çalışanları bilgilendirme ve yönetime katılma haklarının güvence altına alınması, aşırı çalışmalarının önlenmesi, denetim faaliyetlerinin, rehberlik rolünün güçlendirilmesi gibi tedbirler de bu başlık altında yer almaktadır.

Biraz önce bahsetmiştim, Ulusal İstihdam Stratejisi’nin 3’üncü eksenini özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması başlığı altında düzenlenmiştir. Bu başlık altında biz sadece kadınlar değil kadın, çocuk, genç işsizliği ve özürli istihdamı hakkında da bazı hedefler ve politikalar oluşturduk. Burada ben kısaca kadınlarla ilgili olan durumundan bahsetmek istiyorum, buradaki hedefimiz –bu 2023 hedefi- kadın istihdamı oranının yüzde 38’e çıkarılması. Bugünkü istihdam oranının yüzde 28 olduğunu düşünürsek aslında yüzde 10...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Yüzde 28 mi, yüzde 30 mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Yüzde 28,8, belki o dediğiniz 2011 yılı itibarıyla kesinleşmemiş istatistiksel olabilir, ben geçen yılını – kesinleşmiş olanı- söylüyorum.

Burada şu anda yüzde 28 olan iş gücüne katılım oranının aslında yüzde 46’sı tarım sektöründeki kadınlardan oluşmakta, köyden kente göç arttıkça aslında fiilen kente geçen kadınlar istihdama katılımdan çıkmış olmaktadır. Hani yüzde 5 civarında köyden kente göçü de hesaba kattığımız zaman aslında 2023 hedefimiz şu anki istihdamın yüzde 15 artırılması olarak değerlendirilebilir.

Yine, 2011 itibarıyla yüzde 58 düzeyinde gerçekleşen kayıt dışı çalışma oranının 2023'te yüzde 30'a düşmesini hedeflemekteyiz. Kadınlara yönelik bu iki hedefimiz var. Biz bu hedefleri koyarken çok geniş çalışmalar yaptık, hesaplamalar yaptık, gerçekçi olmayan hedefler koymak istemedik.

Bu hedeflerin gerçekleşmesi için de yine kadınların iş gücüne katılma oranı ve istihdamı artırarak kayıt dışı istihdam ile mücadele edecek politikalar oluşturmayı hedefledik, bu 2023'e kadar hedeflenen bir konu Ulusal İstihdam Stratejisi. Ancak Ulusal İstihdam Stratejisi'nin nihai hedeflerinin gerçekleşmesi için 2'şer yıllık eylem planları yaptık, şu an yaptığımız eylem planı 2012 ve 2013'ü kapsamakta. Bu eylem planında bazı tedbirlerimiz var, bu tedbirlere de kısaca değinmek istiyorum.

Buradaki ilk tedbirimiz, yine bu tedbirlerle ilgili daha ayrıntılı da bilgi verebilirim, bu tedbirlerin sorumlu kuruluşları, ilgili kuruluşları ve amaçları çok ayrıntılı bir şekilde belirlenmiş durumda. Bu tedbirlerden ilki, çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması konusunda bürokratik engellerin kaldırılması. Burada şöyle bir alt tedbirimiz de var: Mesela kamu kurumlarında kreş ve gündüz bakımevleri var herkesin bildiği gibi ve bunlar çok kapasitesinin altında çalışıyor. Buraya özel sektörden kadınların çocuklarını vermesi pek mümkün değil ya da çok yüksek ücretlerle verebiliyorlar. Yani ilk olarak bu konuda bir düzenleme yapmak istiyoruz. Kamu kurumlarındaki kreşlerin tam kapasiteyle ve eşit şartlarda kullanılmasına ilişkin.

2'nci olarak, yine kadınların bakım yükümlülüklerini azaltmaya yönelik tedbirler almayı hedefliyoruz.

3'üncü, ev hizmetlerinde ve ev eksenli çalışan kadınların çalışma şartlarının iyileştirilmesine yönelik önlemlerin alınması ve kayıtlı istihdama geçmelerinin özendirilmesi hedef alınmış, buradaki alt çalışmalarımızda tamamen esnek çalışmadaki hakların düzenlenmesine yönelik. Yani "Esnek çalışan birisi emekli olabilecekse istihdama katılmak ister." diye düşünüyoruz.

4'üncüsü, mevzuatta yer alan iş gücü piyasasında toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetken düzenlemelerin özellikle AB normlarıyla uyumlaştırılması.

5'inci, yine biraz önce mobbing –psikolojik tacizden- bahsetmiştik. Psikolojik taciz, bizim Alo 170 hattımıza her ne kadar başvuruların yüzde 50'si kadın olsa da tüm dünyadaki uygulamalardan, araştırmalardan biliyoruz ki buna uğrayanların daha büyük bir oranı kadın. Bu nedenle bu başlık altında iş yerinde psikolojik tacizi önlemeye yönelik bazı yaptırımların etkinleştirilmesini de tedbir olarak koyduk.

6'nci olarak, kadınların iş gücüne katılımının ve istihdamının önündeki kültürel engellerin azaltılması amacıyla toplumun ilgili kesimlerine yönelik bilinçlendirme çalışmaları yapılmasını koyduk. Yine, burada sorumlu kuruluşumuz bizimle beraber Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız.

Daha sonra kırdan kente göç eden kadınların iş gücü piyasasına uyumlarını sağlayıcı programların gerçekleştirilmesini koyduk. Biraz önce dediğim gibi kadın kırdan yani tarım sektöründe

çalışırken –daha doğru kendi ailesinin işini yaparken- istihdama katılmış olarak hesaplanıyor, hesaplama yöntemi bu şekilde. Bu kadınlar şehre geldiklerinde, ev hanımı olduklarında birden istihdamdan çıkarılıyorlar. İstihdamdan çıkarılmaları bunlara yönelik tedbirlerin de azaltılması anlamına geliyor. Burada kırdan kente kadın göç ettiğinde onu hemen iş gücü piyasasına uyumlaştırmayı sağlayacak bazı programları hedefliyoruz. Burada yine sorumlu kuruluşlarımız Bakanlığın yanında Aile Sosyal Politikalar, İŞKUR'un da bazı görevleri olacak.

Yine iller bazında yapılacak iş gücü piyasası analizlerinden hareketle kadın istihdamı için ön plana çıkan sektörlere yönelik iş gücü yetiştirme kurslarına öncelik verilmesi de tedbirlerimiz arasında. Bunu yine tabii ki, İŞKUR yapacak.

Bir diğer tedbirimiz, şiddet mağduru kadınların konukevlerinde kalanların, eski hükümlü ve kocası ölmüş ya da boşanmış kadınların ekonomik ve sosyal yaşama katılımlarının desteklenmesi.

10'uncu olarak, istihdam yaratma ve artırmaya yönelik mevzuat çalışmaları, politika belgeleri ve stratejilerde cinsiyete duyarlı yaklaşım ve bütçeleme yapılışının sağlanması. Burada Ulusal İstihdam Stratejisi çıktıktan sonra yer alan her politika belgesinde buna yönelik bir hassasiyet sağlamayı amaçlıyoruz.

Yine 11'inci olarak, çocuk sahibi olan kadınların iş gücü piyasasından kopmalarının engellenmesine dönük teşvik edici önlemler. Yine burada kısmi çalışma, esnek çalışma ya da çocuk bakımı yükümlülüğünün ebeveynler arasında paylaşılması gibi konular gündeme gelecek ya da üzerinde çalışılacak durumlar.

12'nci olarak, kadın girişimciliğinin güçlendirmesi amacıyla düşük gelir grubundaki kadınları bilinçlendirme ve mikrokredi sistemiyle desteklenmesi sağlanacak. Buna yönelik şu anda ülkemizde böyle parça parça bazı çalışmalar mevcut. Bunu bu tedbir altında organize etmeyi planlıyoruz.

13'üncü olarak kadın istihdamının artırılmasına ve çalışanların kayıtlı hâle getirilmesine yönelik teşvik düzenlemeleri tanıtılarak uygulamanın yaygınlaşmasının sağlanması. Burada şöyle bir husus var: Bizim yaptığımız pek çok teşvik –Bakanlığımızca sağlanan ya da kanunlarca sağlanan- yeterince tanıtılmadığı ya da bilgilendirilemediği için uygulanamıyor. Biz burada tanıtımlarının da yapılmasının önemli olduğunu düşünerek böyle bir tedbir koyduk. Özel politika gerektiren grupların 2013 yılı sonuna kadar eylem planına koyduğumuz tedbirler bunlar.

Çok kısaca sektör eylem planlarında yine kadınlara yönelik olan tedbirlerden bahsetmek istiyorum. Tekstil sektöründe kadınların istihdamının destekleneceğine yönelik bir tedbirimiz var. Tarım sektöründe tarım sektörü çalışanlarına yönelik olarak girişimcilik ve özellikle kadın girişimciliğinin desteklenmesi, tarımda istihdam edilen özellikle kadınların sosyal güvenlik kapsamına girmelerinin kolaylaştırılmasına yönelik bir tedbirimiz var ki sunumun başında da söylediğim gibi tarım sektöründe çalışan kadınların yaklaşık yüzde 96'sı kayıt dışı, yani sosyal güvenlik kapsamında değil.

Turizm sektöründe turizmin yoğun olduğu illerde çocuk bakım hizmetlerinin geliştirilmesi, turizm çalışanlarına yönelik çocuk bakım hizmetleriyle sektörde kadın istihdamının artırılmasının sağlanmasına yönelik bazı tedbirlerimiz var.

Teşekkür ediyorum.

(Oturma başkanlığına Dilek Yüksel geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdür Yardımcısı Sayın Nurcan Önder'e sunumundan ötürü.

Soru sormak isteyen arkadaşlarımız şu anda var mı? Ya da bütün sunumları aldıktan sonra toplu da sorabiliriz soruları.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Ayrı ayrı olsun.

BAŞKAN – O zaman sorabiliriz.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben sadece şu mikrokrediyle ilgili... Bir son maddelerde vardı. Bugüne kadar gelinen aşama ve şu planlanan arasında nasıl bir öngörü var, onu merak etmişim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Şimdi, bugüne kadar gelinen aşama biz biliyoruz ki bunlar, işte, bazı dernekler, vakıflar ya da bazı kuruluşlar tarafından kadınlara yönelik mikrokredi uygulamaları var. Yalnız bunların hiçbirini yani bizim Bakanlığımız tarafından koordine edilen ya da bu strateji kapsamında herhangi devlet kuruluşu tarafından koordine edilen projeler ya da durumlar değil ama biz bunları tabii ki, gittiğimiz toplantılarda ya da bize ulaşan bilgilerde görüyoruz, değerlendiriyoruz. Bunun özendirilmesine yönelik bir tedbir koyduk. Bu tedbir de sorumlu kuruluşu bizim Bakanlığımız olarak belirledik ve bu zamana kadar yapılan çalışmaları bir analiz edip bundan sonra yapılacaklar konusunda bazı çalışmalar yapmayı hedefledik. Şu anda yani bizim yaptığımız mikrokrediyle ilgili herhangi bir çalışma yok. Ama strateji yayınlandığı zaman bu dediğim gibi "taslak" daha belki değişebilir. İlk eylem planımıza bunu koyduk, 2013'ün sonuna kadar gerçekleşecek olan eylem planımız.

BAŞKAN – Aslında mikro kredi çalışmalarına baktığınızda valilik muhatapın bir tarafı, bir tarafta il özel idaresinden ayrılan kaynakla valilik muhatap, bir tarafta Türkiye İsrarı Önleme Vakfı bir muhatap. Ve aslında şöyle bir değerlendirme yapabilirsek eğer her ildeki mikrokredi alan kadınların sayısını topladığımızda çok ciddi bir...

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – 600 bin kadın var.

BAŞKAN – evet, kadın ifade edilmiş oluyor. Bu kadar kadının birçoğu da sizin aslında kapsama alanınıza giriyor. Bir taraftan da bunlar sosyal güvenceden yoksun kadınlar yani üretim yapıyor, bir şekilde para kazanıyor ama kazandığı parayla beraber kendi sosyal güvencesini yatıramayan, sağlayamayan kadınlar da var. Bu anlamda yapılacak bu çalışma iyi olur diye düşünüyorum.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – O anlamda sordum. Yani mevcudun bir değerlendirilmesi ve devamında bunu hani...

BAŞKAN – Sisteme dâhil edilmesi çok isabetli olur.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Tabii ki.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Zaten buradaki ilk tedbirimiz o. Şu anda hani biz yerel kapsamda ya da vakıflar, dernekler nezdinde yapılan çalışmalar var ama elimizde derli toplu bir bilgi yok şu anda. Yani oradaki ilk hedefimiz o olacak.

BAŞKAN – 2023 Ulusal İstihdam Stratejisi çalışmaları şu anda bitti mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Bitti. Şu anda biz bitirdik yani bilimsel çalışmalar daha önce bitmişti, son yedi-sekiz aydır üzerinde tekrar yoğun bir şekilde çalıştık. Yalnız şunu belirtmek istiyorum: Ulusal İstihdam Stratejisi'ni Çalışma Bakanlığı olarak biz hazırlayıp çıkarmıyoruz, biz sadece koordine ediyoruz. Diğer kamu kurumları, işçi, işveren kuruluşları, sosyal taraflar ve bakanlıklarla olan çalışmalarımız bitti. Kalkınma Bakanlığımız bütün incelemelerini bitirdi, onayladı, şu anda Yüksek Planlama Kuruluna sunulmuş durumda.

BAŞKAN – Şöyle, özellikle bunu şunun için sordum: 2023 Ulusal İstihdam Stratejisi'nin kadın istihdamıyla alakalı olan kısmında belki bizim bu Komisyonumuzun sonuç kısmının katkısı olabilecektir. Bu anlamda bir düzenleme yapabilir miyiz? Bunları o zaman bizim de Kalkınma Bakanımızla görüşmemiz gerekiyor. Çünkü şu anda yaptığımız çalışmalara baktığımızda çok belki ütöpik bir oran konulmamış, çok makul bir oran konulmaya çalışılmış ama 2023'te yüzde 38 kadın istihdamının biz yeterli olmadığını düşünüyoruz açıkçası. Bu oranı artırmak üzere zaten bu Komisyon kuruldu yani bu anlamda nasıl öneriler çıkarabiliriz diye. Ve şu anda birçok bakanlık bu anlamda kendisine dert edinmiş durumda bu konuyu. Yani biz bunun yüzde 38'de kalmasını değil, yüzde 50'lilere çıkmasını, en az, arzu ediyoruz. Yüzde 50'lere çıkması adına da Komisyon olarak birçok kurumu dinleyeceğiz. Dinlediğimiz kurumlardan önerilerimiz olacak, en son biz milletvekili arkadaşlarımızla beraber rapor bölümünü yazmaya başladığımızda önerilerde bulunacağız. İşte, bunun için bu istihdam stratejisi üzerinde eklemelerin olmasının işimizi kolaylaştıracağını düşünüyorum ben.

Buyurun Gökçen Hanım.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Sunum için teşekkür ediyorum.

Ben bir şey merak ediyorum. Bu 2011'de yüzde 58 kayıt dışı var kadınlarla ilgili, 2023 hedefimiz de yüzde 30'a düşürmek. Ben biraz kendi bölgeden bahsetmek istiyorum Antalya Milletvekiliyim. Orada siz de bilirsiniz Gürkut Bey, dönem dönem ilçeleri dolaştığımız zaman bu seralarda tarım işçisi olarak çalışan çok sayıda kadın var. Ve bunların hani gerçekten, çalışma koşulları da, çalışma şartları da çok iyi durumda değil, artı sosyal güvenceleri de yok. Bununla ilgili özel bir plan,

bir proje var mı, düşünüyor musunuz bunu çözmek için? Çünkü orada galiba şey usulüyle getiriyorlar, bir kişi anlaşıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Takım çalışması.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Evet. Daha çok böyle Hatay’ dan ya da o bölgeden, işte, yaşları 18 ila 25 yaş arasında olan kız çocukları geliyor. Koşulları iptidai yani gerçekten iptidai. Ama bununla ilgili bir şey yapmak gerektiğini düşünüyorum. Hani istihdamı artırmak adına daha doğrusu kayıt dışını engellemek adına bence bununla ilgili özel bir proje yapmak lazım. Başka illerde var mı yok mu bilmiyorum bu sıkıntı ama benim bölgemde var.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Başka bölgelerle de var, “mevsimlik tarım işçileri” diyoruz hatta başka bölgelerde daha da uzaktan geliyorlar örneğin, Karadeniz’ de, Adana’ da.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Karanfil daha çok karanfille... Bu domates seralarda çok çalışıyorlar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Şimdi, zaten bizim kadınlarla ilgili yaptığımız tedbir ve politikaların hemen hepsi ona yönelik. Bir de, işte, tarımla ilgili öyle bir trajik durum var, mesela, şöyle bir durum var. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra kadınların istihdama katılma oranı aslında hep düşüyor. Oysaki bakıyoruz ki, çevremizde daha çok kadın çalışıyor. Biz de maalesef -biz de değil tüm dünyada böyle, istatistik hesaplama yöntemi böyle- tarımdaki o kadınların tamamı aslında iş gücüne katılıyor sayılıyor. O yüzde 28’ in içinde onlar da var. Onlara yönelik Ulusal İstihdam Stratejisi çıkması durumda, hani böyle bir belge olması durumunda sonuca yönelik çalışmalar yapılabilir diye düşünüyorum.

Bir de şöyle bir durum var: Tarım iş kolu Türkiye’ de İş Kanunu kapsamı dışında yani hiçbir şekilde denetime tabi değil. 5510’ un kapsamı dışında, sigortalı olmak zorunda değil o kadınlar. Bizim Bakanlık olarak tarım iş kanunu çıkarılmasına yönelik de bazı çalışmalarımız var. Bir, iki tane Avrupa Birliği projesi var, işte bir tanesi duymuşsunuzdur METİP. Yine bir tane bir proje çalışması daha var ama bu projeler daha çok işte kısmi olarak bazı kişilerin durumunu geçici olarak iyileştirmeye yönelik projeler diye düşünüyorum hani kişisel olarak, tabii ki sonuçlar alıyoruz ama bunların...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Orada o işlemi yaparken o kadının başına ya da genç çocuğun –işte, 18-19 yaşındaki çocuğun- başına bir şey gelse, sakat kalsa mesela... Onunla ilgili herhangi bir şey yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Yani 50’ nin altında işçi çalıştıran tarım işletmeleri İş Kanunu kapsamı dışında maalesef. Ben de kendim iş müfettişi kökenliyim. Bunlara Borçlar Kanunu kapsamında...

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Bu tarım işçileriyle ilgili olarak Sosyal Güvenlik mevzuatında yapılan bir değişiklikten bahsetmek istiyorum. 6111 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle Kanunumuzun ek 5’nci maddesine tarımda süreksiz çalışanlarla ilgili kolaylaştırıcı bir hüküm getirildi. Bu hüküm sayesinde kişiler talep etmeleri durumunda on dokuz gün üzerinden prim ödeyerek otuz gün hizmet kazanabiliyorlar. Ve bu on dokuz gün prim sayısı her yıl bir gün artırılmak suretiyle otuz güne tamamlanacak, bu açıdan aslında kolaylaştırıcı bir hüküm var. Bu kişiler talep etmeleri durumunda iş kazası, meslek hastalığı ve hastalık sigortalarından yararlanabiliyorlar. Ama tabii, Genel Müdürümüzün de bahsettiği gibi bilinç eksikliği var, kişilerin çoğunun bundan haberi yok.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Farkındalık yok.

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Olsa bile kişiler genel olarak sosyal güvenliğin bilincinde olmadıkları için, bugünlerini düşündükleri için “Ya başımıza bir şey gelirse Allah’tan” deyip geçiyorlar ama böyle bir kolaylaştırıcı bir hüküm var bizim mevzuatımızda.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Hangileri?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – İş kazası, meslek hastalığı, hastalık sigortası, bunun yanında uzun vadeli...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Pardon, oran ne peki hâlâ? O var ama ne kadarı bundan yararlanıyor? Öyle bir bilgi var mı elinizde?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Henüz yok.

Uzun vadeli sigorta kollarından da yararlanıyorlar, malullük, yaşlılık, ölüm ve genel sağlık sigortasından da yine aynı şekilde yararlanıyorlar. Sadece analık sigortası kapsam dışında bırakılmış.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Bunun için prim ödüyorlar mı?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Evet, yüzde 34,5 üzerinden prim ödüyorlar. Ama dediğim gibi otuz tam gün değil on dokuz gün üzerinden ödedikleri için yaklaşık üçte 2’lik bir indirim olmuş olmuyor.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Bunlar sisteme dâhil ama değil mi? Gözüküyor?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Kendileri isterse dâhil oluyorlar. Emekli de olabiliyor, sağlıktan da yararlanıyor. İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık sigortasından da yararlanıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Biraz önce siz bir soru sormuştunuz. Ona cevap vermek istiyorum. Hedeflerin güncellenmesiyle ilgili.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Kalkınma Bakanlığından şu anda geçmiş durumda ancak YPK’da gerekli değişiklik yapılabilir. Bir de iki yılda bir –biraz önce bahsettiğimiz- eylem planları yayınlayacağız ikişer yıllık. Eylem planlarının sonunda bu hedefleri güncelleme imkânımız var. Her eksenle ve her sektörde ilgili çalışma grupları

oluşturulacak. O grupların ilgili müsteşarları, bakanları, en üst düzeydeki kişiler toplanacak ve bir değerlendirme yapacak ve hedefleri güncelleyebilecek.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Kemalettin Bey, buyurun.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Ben Çalışma Genel Müdür Muavini bulmuşken - her teorik dersin ilk dersi semiyoloji ya da terminoloji- eğer ekibinizle beraber bu konuyu bir tartışabilirsek ben bir bilgilenip süreci öyle yönetmek istiyorum.

İş gücüne katılma oranı yüzde 25,6 diyoruz değil mi kadında?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – 28,8.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – İstihdam?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – 25,6.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – O zaman slayta dönelim oradan konuşalım. 5'inci slayt.

Evet, istihdam oranı 25,6. Şimdi bu 25,6'yı anlamak istiyorum ben. Türkiye'de 18-60 yaş arası kadın sayısına baktığımız zaman 20 milyon aşağı yukarı. 20 milyonun 25'i mi istihdama katılıyor, yüzde 25'i? Bu 20 milyonun kaç sigortalı olarak çalışıyor ve istihdama katılıyor?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Şimdi, o 20 milyon kadının yüzde 28,8'i istihdama katılıyor.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Yüzde 30'dan gidelim; 7 milyon. Ne yapıyor bu 7 milyon?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – 7 milyonu diyor ki. Ben 18-55 yaş arasında çalışabilecek kadınlara hane halkı iş gücü istatistikleriyle sorular soruluyor. Bu kadınlardan “Ben iş gücüne katılmak istiyorum.” diyenler, yaşının tutması, genç olması, çalışabilir durumda olması iş gücüne katıldığı anlamına gelmiyor. Yani şunu diyebilirim ben: Ben ev hanımıyım, ben iş arıyorum, çalışmıyorum dediğim zaman ben bu yüzde 30'a katılmıyorum. Yani 20 milyonun içinde yüzde 70'i böyle demiş.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Yani 20 milyonun yüzde 70'i “Ben çalışmıyorum, çalışmayacağım.” mı demiş?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Çalışabilir durumda 20 milyon kadın var. Bu 20 milyon kadının diyelim ki 7 milyonu yaş itibarıyla çalışabilir durumda.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Yaş itibarıyla 20 milyon zaten. 18-60 yaş arasında 20 milyon kadını var bizim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER –
Bu 20 milyon kadının yüzde 30' u iş gücüne katılıyor.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – “Ben çalışma istiyorum.” diyor. İstihdama katılım oranı dediğimiz zaman, “Ben iş verirsiniz çalışmak istiyorum.” demek istiyor. Geri kalan 14 milyonu “Ben çocuğumun anası babası olmak istiyorum.” diyor değil mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER –
Evet.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) - Peki, istihdam oranı dediğimiz yüzde 25?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER –
Bu yüzde 30' un içinde çalışanlar.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Yani 7 milyonun dörtte 1'i değil mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER –
Evet.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Bunlarda netleşiyoruz. Kayıtlara geçiyor.

Yani o zaman 7 milyonun 1 milyon 700 bin kişi... Yani Türk kadınının bugün 1 milyon 800 bini mi çalışıyor?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER –
Evet, tarım dâhil.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Toparlayalım o zaman. Ben karıştırmıyorum. Siz ne diyorsanız, tekrarlıyorum.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – İŞKUR İstihdam Hizmetleri Dairesi Başkanım.

Ben sunumumda da bunlarla ilgili bayağı bir teferruatlı bilgi vereceğim, biraz sonra arz edeceğim.

Ama şöyle net olarak rakamları belirtmem gerekirse 2012 Ağustos ayı itibarıyla yani TÜİK'in en son açıklamış olduğu veriler itibarıyla şu anda istihdamımız 25 milyon 367 bin kadın-erkek toplam. Bunun 7 milyon 460 binini kadın oluşturuyor.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Tarım dâhil mi?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Tamamı, dâhil.

Ve bunun yaklaşık 4 milyon civarı –o rakam şu anda yanımda yok- kayıt dışı olarak çalışıyor. Yani istihdam edilmesi demek, bu kişilerin kayıt altında çalıştırıldığı anlamına gelmez. İstihdam hem kayıt dışını hem kayıtlıyı baz alır. Onun için kadınlarda kayıt dışı istihdamımız bizim şu anda yüzde 60 civarında. Yani 4 milyon kadınıımız şu anda kayıt dışı olarak çalışıyor. Rakamlarımız bu şekilde.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Yani 7 milyon 460 binin, 4 milyon... Buradan tarımı çıkarırsanız, biz burayı tarım dışı diye konuşuyorduk, 25-28 araya girdiniz...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Yüzde 43'ü tarım...

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Yani 7 milyonun yüzde 43'ü, yani 3 milyonu da gitti. 4 milyon 400'ü tarım dışı istihdamda. Bunların ne kadarı kayıt dışı? Yüzde 60'ı. 2 milyon 400'ü de gitti. Konuştuğumuz gibi 1 milyon 800 bin istihdamda kadın görünüyor şu anda.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Maalesef öyle.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Sigortasını ödeyip, emeklilik hakkı kazanacak, sosyal güvenliği olan...

Yani devam edebilir miyim? Burayı bir tespit ettik o zaman. Şu anda Türk kadınlarının 2 milyonu çalışıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Kayıt altında çalışıyorlar.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Bu yüzde 28, yani 7 milyon "Çalışmak istiyorum." diyen kadınların dışındaki 14 milyon çalışmak istemiyorum hane halkında nasıl bir soruya cevap verdiler sizce?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Yani, hane halkı iş gücü anketleri yapılıyor. Bu hane halkı iş gücü anketlerinde hangi soruya cevap verdiklerini bilmiyorum ama tamamen oradaki istatistik verilere göre hesaplanıyor bunlar.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Çalışma Genel Müdür Muavini olarak sizin yorumunuzu alabilir miyim? 14 milyon kadın, Türkiye'de ekonomik sorunlar var, eve biraz daha para gelmesi lazım falan filan derken kadınların üçte 2'sinin iş istememe nedeni ne sizce?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – Kadınların üçte 2'sinin iş istememe nedeni bence tam gün çalışmak istememeleri. Yarım gün, kısmi çalıştıkları zaman da hiçbir sosyal haktan faydalanamamaları. Eğer bir kadın yarım gün çalıştığı ya da günde iki saat çalıştığı dönemde emekli, yaklaşık şimdi SGK'ya göre 250 yaşında falan emekli olması gerekiyor. 250 yaşında emekli olacaksa hiç kimse bunu çalışmak istemez ama biz bakanlık olarak, ben kişisel olarak da kısmi çalışmanın, esnek çalışmanın sağlanmasının kadın istihdamını artıracığını düşünüyorum.

Bir de çocuğu olan kadınlar iş hayatından kopmazlarsa. Mesela tam gün çalışırken çocuğum olduğunda haftada bir gün ya da ayda on gün çalışarak istihdamla aramdaki bağı koparmazsam iş gücünden de çıkmamış olurum diye düşünüyoruz.

Buradaki, biz kadınlarla ilgili istihdamdaki düğümün esnek çalışmada olduğunu düşünüyoruz genel müdürlük olarak. Sendikaları ikna edemiyoruz ama.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Peki, bir soru daha: Bu 2015'te yüzde 58, yüzde 10'a inecek. Yani bu yüzde 30'a inecektir. Bu ne demektir? Yüzde 50 oranında azalacak demektir. Bu yüzde 58, bu 20 milyonun neresindeki? Yani 20 milyon kadının yüzde 58 dediğimiz zaman...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – 7 milyonun yüzde 58'i. Değil mi Abdullah Bey? Aslında bunları Abdullah Bey daha doğru verebilir.

BAŞKAN – Kemalettin Bey, bütün sunumları bitirdikten sonra belki diğer kurumlar, sadece Abdullah Bey değil, Sosyal Güvenlik Kurumundan da belki cevap alabiliriz.

Bunları soru olarak alın üç kurum da, en son sunumlar bittikten sonra... Şu anda bizim bugünkü oturumumuzun en önemli gündem konusu ve sorusu bu. Buna cevaplarınızı diğer iki kurum da... Şimdi Abdullah Bey'i dinleyeceğiz Türkiye İş Kurumundan. Devamında Sosyal Güvenlik Kurumundan Abdulkadir Kulu Bey'i dinleyeceğiz. Şimdi, Abdullah Bey'i dinlerken diğer iki kurum bu sorunun cevabını hazırlayabilirse, finish kısmını, yani bitirdiğimizde sorunun cevabını alarak ayrılmış oluruz, yeni sorular da doğmuş olabilir diye düşünüyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURCAN ÖNDER – İsterseniz ben çok kısa bir özet yapmak istiyorum.

Şimdi, Türkiye'de yaklaşık 20 milyon kadın çalışabilir yaşta, durumda, bunun 7,5 milyonu çalışmak istiyor, bu 7,5 milyonun 4 milyonu kayıtsız çalışıyor; 1,5 milyon civarında olanı da sosyal güvenliğe tabi olarak, bildiğimiz çağdaş anlamda çalışıyorlar diyebiliriz.

BAŞKAN – Abdullah Bey başlamadan önce bir notumuz var komisyon olarak. Gelecek hafta Darbeleri Araştırma Komisyonunun olduğu toplantı salonunda olacak toplantımız bu salon müsait olmadığı için.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Efendim, sunumumuz iki bölümden oluşacak. Öncelikli olarak...

BAŞKAN – Kaç dakika sürecek?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Yirmi dakikaya sığdırmaya çalışacağım.

İstihdamda mevcut durum öncelikli olarak hem dünyada hem de ülkemizdeki mevcut durumu vereceğiz. Daha sonra da İŞKUR Genel Müdürlüğü olarak kadınlara yönelik yapmış olduğumuz düzenlemelerden bahsedeceğiz.

Öncelikli olarak dünyadaki işsizlik rakamlarına baktığımız zaman Avrupa Birliği 27 ülkesinde genel olarak işsizlik oranı 10,4 iken ülkemizde 8,8. 2012 Ağustos ayı itibarıyla TÜİK verilerine göre söylüyorum. Kadın rakamlarına baktığımız zaman Avrupa Birliği ülkelerinde 10,3 iken işsizlik rakamları ülkemizde 11,1. İşsizlik oranlarımız Avrupa Birliğinin ortalamasının altında

seyretmekte. Özellikle ülke bazında baktığımız zaman İspanya, Portekiz gerek genel işsizlik oranları gerekse de kadın işsizlik oranları noktasında ülkemizden daha yüksek seviyelerdedir.

İstihdam oranlarına baktığımız zaman ise, Avrupa Birliği ülkelerinde yüzde 64,3 olan istihdam oranları ülkemizde yüzde 46,3; kadın istihdam oranları ise yüzde 58,8 iken ülkemizde 26,8. Bütün Avrupa Birliği ülkelerinden daha düşük olduğumuz görülmekte burada Türkiye olarak. Kadında özellikle daha fazla istihdam oranlarımızın düşük olduğunu söyleyebiliriz.

Ülkemizdeki genel iş gücü piyasası göstergelerine baktığımız zaman, 2011 Ağustos ayıyla kıyasladığımız zaman işsizlik oranlarımızın 9,2'den 8,8'e düştüğünü, kayıt dışı istihdam oranımızın ise 43,6'dan 40 bandına oturduğunu söyleyebiliriz bu noktada.

Kadın-erkek ayrımıyla baktığımız zaman da burada istihdam oranımız, tarım ve tarım dışı dâhil olmak üzere, 2012 Ağustos ayı itibarıyla kadın istihdamımız yüzde 26,8; erkek de yüzde 66,3. Kayıt dışı istihdam oranımız ise 56,2 iken 2012 Ağustos ayı itibarıyla, yani bir önceki yıla göre yaklaşık 4 puanlık bir düşüşle 56,2'ye gerilemişken, erkeklerde bu oran 33,4 olarak görülmektedir.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Kurumsal olmayan nüfus ne demek?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Bu, TÜİK'in belirlemiş olduğu hane halkı nüfusuna göre anketleme yöntemiyle yapmış olduğu, belirlemiş olduğu nüfus. TÜİK'in verilerinden çıkartarak alıyoruz sonuçları.

İşsizlik oranlarını hem tarım dışı işsizlik oranları hem de kadın işsizlik oranları olarak gördüğümüz zaman, 2005 yılından günümüze kadar kadın işsizlik oranlarının genel işsizlik oranlarının üzerinde seyrettiğini görüyoruz.

Burada şu durumu belirtmemizde fayda var: Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde kadın istihdamımızın düşük olduğunu söyledik fakat ülkemizde kadının eğitim düzeyi arttıkça iş gücüne katılma oranlarının arttığını da söyleyebiliriz.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Başkan yokken araya gireyim. Başkandan öbür türlü izin alıp giremeyebiliyoruz.

Şimdi, yüzde 11 kadın işsizlik oranı diyoruz. Yüzde 89,9 çalışan kadın var ortada.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Hayır.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Ne o zaman?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Bu, kadınların iş gücü dediğimiz, iş gücünün tanımı içerisinde istihdam ve işsizliğin toplamıdır iş gücü. İş gücü ise 15+ nüfusta çalışma durumunda olup yani öğrencileri, askerleri, çalışma isteğinde olmayanları çıkartılmış olan rakama oranlamasıyla bulunan bir rakam. Yani yüzde 11...

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Bu da deminki 7 milyon üzerinden yani.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Tabii ki.

Yüzde 11 dediğimiz rakam iş gücünün kadınların içerisinde yani o 27 milyon, 28 milyon iş gücümüz var; 26 milyon istihdamımız var, 2 milyon da işsizimiz var. Genel itibarıyla rakamları bu şekilde söylersem. Bu 2 milyonun içerisinde kadınların işsizlik sayısı 927 bin. Kadın işsiz iş gücüne katılan kadına oranıdır o 11,2.

Daha net olarak: 27 milyon toplam iş gücümüz var, bu iş gücümüzün 8 milyon 386'sını kadın oluşturuyor, 927 bin işsiz kadının 8 milyon 386'ya oranıdır yüzde 11,2.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Tamam. Ben de zaten siz tersten geldiniz, ben düzden geldim.

8 milyon 386 bin çalışan kadın var diyorsunuz şimdi.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – İş gücünde.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Ama işi var mı yok mu, belli değil.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – İş gücünden işsizliği çıkarttığımız zaman, 7 milyon 460 bin çalışan kadın var diyoruz, bunlar fiilî olarak çalışıyorlar.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Biraz önce konuştuğumuzda “çalışabilir” di bu.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Hayır. Şu anda bu 7 milyon 460 bin fiilî çalışan kadın var.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Biraz öncekiyle geliştirdi ama.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Çok net olarak söylüyorum şu anda: 7 milyon 460 bin kadın istihdamımız var. Bu 7 milyon 460 bin fiilî çalışanın yüzde 60'ı kayıt dışı, 4 milyonu kayıt dışı olarak çalışıyor. Rakamlarımız bunlar.

7 milyon 460 bin istihdam var dememiz, bunların fiilî olarak çalıştığı anlamına gelir, yüzde 60 kayıt dışı var dememiz de...

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Yani resetleyerek gidelim ki ben anlayayım. Benim öyle bir problemim var. Kafam karışır. Sıfırlayıp sıfırlayıp yapmam lazım.

Biraz önceki konuşmamızda yüzde 28,8 istihdam oranı diye dediğimiz rakamı biraz önce şöyle algıladım ben, onu bende resetleyin lütfen: Çalışmak isteyen ama işi olup olmadığını bilmiyoruz tanımlamasını kaldırıyoruz. Yani yüzde 28,8; 15 yaş üstünde çeşitli kriterlerden dolayı iş verdiğiniz zaman çalışabilecek insanlarda çalışan insan sayısı. Bu da 7,5-8 milyon.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Evet.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Peki, yüzde 25 ne o zaman?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – İş gücüne katılım oranı, iş gücünün 15+ nüfusa oranlamasıyla bulunur.

Şu şekilde söylersek Sayın Vekilim: İş gücünü istihdam+işsiz formülümüz bu. İş gücüne katılım oranı dediğimizde 15+ nüfusa oranlamasıyla buluyoruz. Bizim iş gücüne katılım oranımız şu anda 2012 Ağustos ayı itibarıyla kadınlarımızın 30,1'i yani toplam iş gücümüz şu anda 28 milyonsa

bunun 30,1 kadınların iş gücüne katılma oranı olarak gösteriyor. Bir önceki verilen rakamlar 2011 yıl sonu rakamlarıydı, bunlar 2012 Ağustos. TÜİK'in en son açıklamış olduğu rakamlar.

İstihdam oranı dediğimiz ise bu 15+ nüfusun yani iş gücümüzün yüzde 26,8'inin istihdam edildiği anlamına geliyor. Bundan onu çıkarırsak işsizlik rakamı değil, aradaki oran ise işsiz olduğu anlamına geliyor.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Teşekkür ederim.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ben anlamadım, siz anladınız mı?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – O zaman şu şekilde daha net bir şekilde özetlemem gerekirse efendim, iş gücü ve istihdam yani formülasyon açısından söylemem gerekirse, iş gücü dediğimiz husus eşittir istihdam+işsizlik rakamlarıdır. İş gücüne katılma oranını bulmak için, iş gücünü 15+ nüfusa oranlayarak buluruz. İstihdam oranını bulmak için de istihdamın iş gücüne oranlayarak buluruz. İşsiz sayımızı bulmak için de işsiz sayımızı iş gücüne oranlayarak buluruz. Bunu kadın-erkek bazında ayırarak bulduğumuz rakamlar bunları ifade ediyor.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bizim ne kadar işsizimiz var şimdi?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Şu anda işsiz olarak, 2012 Ağustos ayı itibarıyla 2 milyon 445 bin işsizimiz var TÜİK'in rakamlarına göre.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bunlar çalışmak isteyip işsiz olanlar...

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Bunlar işsiz. Yani şu anda iş gücünde iş verildiği zaman istihdama girebilecek kesim. 2 milyon 445 bini siz eğer iş bulduğunuz takdirde istihdam edebileceğiniz kesim.

TÜİK'in açıklamış olduğu, bu uluslararası kabul edilen istatistik analizlerine göre iş bulma ümidinde olmayıp, ümidi kırıklar dediğimiz hususlar bunların içerisinde yok.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bir de öyle bir grup daha var.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Fakat bu rakam Avrupa Birliğinin, Eurostat'ın ve OECD'nin belirlemiş olduğu kriterlere göre çıkartılan rakamlar.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Dünya standardında bir ölçek bu.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Tabii, bu, TÜİK'in açıklamış olduğu rakamlar Eurostat ve OECD'nin belirlemiş olduğu parametreler kapsamında çıkartılıyor ama bizde genelde bunun içerisine iş bulma ümidini kaybedenler, "ümidi kırıklar" dediğimiz kesimler de katılarak bazı şeyler yapılıyor ama sonuçta, şu anda en son rakamımız 2 milyon 445 bin işsizimiz var.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Peki, ben bir soru daha soracağım.

İş olma tanımı, bir yıl çalışan mı işi var, altı ay çalışan mı?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Avrupa Birliğinde uzun süreli işsizlik tanımı Sayın Vekilim, altı ay ve daha fazla işsiz kalanlara uzun süreli işsiz tanımı olarak almaktalar. Yani genel kabul altı ay veya daha fazla işsiz kalan kişiler uzun süreli işsiz olarak kabul edilmekte.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bizim tanımımızda da buna göre o zaman.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Türkiye’deki istihdam iki sene içerisinde üç ay çalışan istihdam edilmiş sayılmıyor mu? TÜİK’in verdiği istihdam...

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – TÜİK, aylık, üç aylık ortalamaya göre baz alıyor.

TÜİK’in çıkartmış olduğu rakamlar ağırlıklı ortalamaya göre hesaplanıyor, üç aylık ortalamaya göre çıkartılıyor, şu anda bu vermiş olduğumuz ağustos ayının rakamlarının içerisinde eylül ayının rakamları da var aslında.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Üç ayda ne kadar çalışırsa?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Yani o anketleme yöntemi yapıldığı için hepsinin ağırlıklı yöntemi baz alınıyor.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Mesela yazın bir adam gelip kırk beş gün fındık topladığı zaman ya da siz de gelip karanfil topladığı zaman o istihdam edilmiş sayılıyor. O nedenle de Gümüşhane şu anda istihdamı en yüksek il. Bir ay Mardin’den gelip Giresun’da fındık topladığında, ankette ben diyor... Öyle değil mi?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Evet.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Son bir yıl içerisinde çalıştım diyor.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Sayın Vekilim, bu kapsamda TÜİK mevsimsel etkilerden arındırılmış iş gücü, istihdam ve işsizlik rakamlarını yayınlamakta. Bunlar genel rakamlar. Bir de ayriyeten bunların yanında mevsimsel etkilerden, bu dediğiniz konjonktürel etkilerden arındırılmış rakamları da yayınlamakta.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bir de toplum yararına çalışma projesi var ya. Bu dokuz aya çıkartıldı şimdi. Onlar da istihdama katılmış sayılıyor. Ama dokuz ay sonra işsiz kalıyor.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Onları birazdan arz edeceğim zaten.

Dediğim şekilde sayın vekillerim, işsizlik oranlarımız Avrupa Birliği’nin altında seyretmekte fakat iş gücüne katılma oranlarımız gerek istihdam oranlarımız Avrupa Birliği’nin çok ama çok altında, özellikle kadınlar bazında seyretmektedir.

Kadın işsizlik rakamları her zaman genel işsizlik rakamlarının üstünde seyretmektedir grafikten de görüleceği üzere.

Kadınların eğitim durumu yükseldikçe iş gücüne katılma oranı da artmakta. Yüzde 70 oranında tabloda görüldüğü üzere.

Burada kadınların iş gücü piyasasına katılımlarının önündeki engellere bakacak olursak, öncelikle olarak toplumsal cinsiyet rollerinin, çocuk bakım hizmetlerinin yetersizliğinden, kırdan kente göç, temel ve mesleki eğitim yetersizliği, işe alımlarda cinsiyete dayalı ayrımcılık, sosyal güvenceden

yoksunluk, ücretlerin düşüklüğü, olumsuz çalışma koşulları, aile ve iş yaşamını uyumlaştırıcı tepki ve düzenleme eksiklikleri, iş arama yöntemleri konusunda bilgisizlik olarak sıralayabiliriz.

Kadınlara yönelik düzenlemelere geçmeden önce genel müdürlüğümüz, İŞKUR Genel Müdürlüğü olarak istihdamın korunması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması noktasında işsizliğin önlenmesi faaliyetlerini yürütmek, işsizlik sigortasını yürütmek amacımız. Görevimiz de bu amaca yönelik olarak aktif ve pasif iş gücü politikaları ve iş ve işçi bulma faaliyetlerini yürütüyoruz. 81 il müdürlüğünde teşkilatımız var ve 44 ayrı hizmet noktamız var bu hizmetleri yürütebilmek için.

Aktif iş gücü programları kapsamında işsizlere iş gücü uyum hizmetleri verilip istihdam edilebilirliklerinin artırılması, aynı zamanda iş gücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikteki elemanların yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. 2008'den önce bu politika kaynağı kurum kaynaklarından karşılanırken 2008/5763 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle devlet payının yüzde 30'u kaynak olarak aktarıldı. En son 2011 Şubat ayında 6111 sayılı Kanun'la prim gelirlerinin yüzde 30'u, 2008'de devlet payının yüzde 30'uydu, 2011 yılından sonra ise prim gelirlerinin yüzde 30'u bu aktif iş gücü programlarına kaynak olarak aktarıldı. 2012 yılında 1.556 milyon TL kaynak ayrılmıştır, 774'ü kullanılmıştır, yaklaşık yüzde 50'lik kısmı kullanılmıştır. 2013 yılında 1.933 milyon kaynak bu kapsamda kullanılmak üzere ayrılmıştır.

Aktif iş gücü programları 4 bileşenden oluşmakta, öncelikli olarak mesleki eğitim kursları, iş gücümüzün ihtiyaç duymuş olduğu tüm mesleklerde işsizlerimize, kurumumuza kayıtlı işsizleri eğitmek için kullanıyoruz. Azami altı ay süreyle İŞKUR'a kayıtlı işsiz olma şartı, 16 yaşından gün almış ve aynı meslekte daha önce hiç, farklı meslekte ise yirmi dört ay içinde kurslara katılmamış olma şartları var. Bu kapsamda 2012 yılında 172.566 kişi eğitimden geçirilmiştir, bunların 94.704'ü kadındır, yaklaşık yüzde 50'sinden fazlası kadınlara yönelik mesleki eğitim vermişizdir. Kursların tamamına ilişkin yüzde 22'lik bir istihdam oranımız söz konusu. İkinci olarak aktif iş gücü programları kapsamında toplum yararına çalışma programlarını yürütmekteyiz. Bu toplum yararına çalışma programları işsizlerin iş disiplinini kazanmalarını, geçici bir süreyle gelir elde etmelerini ve kamu yararına bir hizmetin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla uygulanan programlar. Bunu, ağırlıklı olarak çevre temizliği, kamusal altyapının yenilenmesi, park bahçe düzenlemeleri gibi alanlarda uyguluyoruz. Azami olarak dokuz ay süreyle uygulanmakta, yine bu programdan yararlanması için kişinin İŞKUR'a kayıtlı işsiz olması gerekiyor, 19 yaşından gün almış gerekiyor, emekli, dul ve yetim aylığı gibi herhangi bir aylık almamış gerekiyor. 2012 yılı itibarıyla 157.785 kişi toplum yararına çalışma programlarından yararlandırılmıştır. Bugün itibarıyla bunların 37.884'ü kadındır. Üçüncü olarak iş başı eğitim dediğimiz staj programlarıdır, bunlar da işsizlerin özellikle iş başında eğitimlerini ve işe daha kolay yerleştirilmesini sağlayan programlardır. 2 veya daha fazla işçi çalıştıran iş yerlerinde uygulanmaktadır. Burada da aynı şekilde İŞKUR'a kayıtlı olması gerekiyor kişinin, çalıştırılacak işverenin herhangi bir akrabasının olmaması gerekiyor, bir de öğrenci olmama şartı var. Bu kapsamda

2012 yılında 22.590 kişi yararlanmıştır, 9.450'si bunların kadınlardan oluşmaktadır. Aktif iş gücü programları kapsamında sonuncusu girişimcilik programlarıdır. Bunlar da işsizlerin kendi işlerini kurmaları ve eğitimlerinden sonra KOSGEB tarafından girişimcilerin destekten yararlanmalarını sağlamak amacıyla bu program uygulanıyor, ağırlıklı KOSGEB destekli yürütülüyor. Bugün itibarıyla bu programlardan da 3.147 girişimci eğitim programı düzenlenmiştir, 82.982 kişi bu programlardan yararlanmıştır. Bunların 39.243'ü kadındır. Genel olarak bu programlara baktığımız zaman ise biraz başta bahsettiğim gibi, belirttiğim gibi 774 milyon 280 bin kaynak kullanılmıştır bu programlar kapsamında katılımcılara ülkemizde ödenen paralar vardır.

BAŞKAN – Şöyle yapalım isterseniz, bu genel rakamları geçelim yani biz burada kadınlarla erkekler arasındaki rakamları görmek istiyoruz, bir de bu toplum yararına çalışma ve diğer kısımlarda...

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN - Hepsi, rakamlar bunlardı Sayın Vekilim.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Şunlarda var değil mi galiba?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN - Size, önünüzdeki sunumlar içerisinde bütün rakamlarımız kadın erkek ayrımı olarak hepsi var.

BAŞKAN – Bunun için buraları geçerek yani tespit kısmı ve öneri kısmını sizin kurum olarak o kısma geçerse daha iyi olur.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN - Fizik sigortası kapsamında isterseniz, pasif iş gücü programlarını da geçeyim o zaman olmazsa.

BAŞKAN – Yani genelse geçin bunu, biz hani kadınlarla alakalı bir konu üzerine çalıştığımız için.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN - Şu an işsizlik sigortası kapsamında ücret garanti.... Bunlar, pasif iş gücü programlarımız var.

BAŞKAN – Geçelim onları, geçelim onları.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN - Ücret garanti fonları kapsamında şeylerimiz var. Şu da önemli: İŞKUR'a kayıtlı 2 milyon 204 bin kayıtlı işsizimiz var. Biz İŞKUR olarak 2012 Ekim ayı itibarıyla 423.000 kişiye istihdam sağlamışız, bunların 125.000'i kadındır.

Şu anda teşviklerden bahsetmemiz gerekir, özellikle kadınlara yönelik uygulamış olduğumuz 2008'de, 5763 sayılı Kanun'la getirilen teşvik. Bunun penceresi kapatıldı, şu anda içeride olanlar yararlanabiliyor. Beş yıl kademeli boyunca teşvik getirilmiştir, şu anda bu 43.000 kadın bu teşvikten yararlanmıştır ve yararlanmaya devam etmektedir. 2011 Şubat ayında getirilen 6.111 genç, kadın ve mesleki eğitim teşviki kapsamında ise altı aydan elli dört aya kadar uzayan bir teşvik sistemidir. En son rakamı vermemiz gerekirse 216.936 kişi bu teşvikten yararlanmıştır, bunların 110.426'sı kadındır. Kurumumuz olarak Kadın İstihdamı Desteklenmesi Operasyon Programı yürütüyoruz, AB bütçeli bir programdır. 27 milyon 150 bin avro bütçesi vardır. 4 milyonu ulusal bütçe, 23 milyonu Avrupa fonu bütçesidir. Bunun 23 milyon 770'i hibe programlarına aktarılmıştır, hibe

programları bitmiştir; 3 milyon 800'ü ise kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik faaliyetlere devam etmektedir. Biraz önce bahsettiğim gibi 2011 Ağustos ayı itibarıyla hibe bileşeni kapanmıştır, bu kapsamda 131 tane proje uygulanmıştır. Projenin sonuçlarına baktığımız zaman 17 projede 780 kadın girişimcilik kurslarına katılmış, 117 kadın girişimci olmuştur. 35 projede, 1.940 kadın yaşlı ve çocuk bakımı eğitimi almıştır, 9.856 kadın meslek edindirme kurslarına katılmış, 9.557 kadın sertifika almış ve 914 kadın istihdam edilmiştir, 118 kadın rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinden faydalanmıştır, 321 kadın kooperatife üye olarak üretime katılmıştır, 631 kadın ev eksenli çalışmaya başlamıştır.

Bu, 2010'a 14 sayılı Başbakanlık Genelgesi'yle, kadın erkek fırsat eşitliği noktasında gerekli faaliyetlerin sağlanması amaçlanıyor. Çalışma Bakanlığı Müsteşarı başkanlığında komisyon kuruluyor. Bu genelge kapsamında İŞKUR olarak bizim yapmış olduğumuz hususlara gelecek olursak "Tüm kamu kurum ve kuruluşları hizmet içi eğitim programlarına kadın erkek fırsat eşitliği konusunda yer verilecektir." demiş. İŞKUR olarak biz bu konuda iş gücü piyasasında "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" el kitabı hazırlayarak tüm personelimize dağıttık. Ayrıca işe yerleştirmede cinsiyet ayrımını ortadan kaldırmaya yönelik bir genelge yayınlanarak iş verenlerin cinsiyetle ilgili tercih belirtmesi uygulamasına son verilmiş, iş gücü taleplerinde, iş gücü istihdam formunda yer alan "işçinin cinsiyeti" ibaresi uygulamadan kaldırılmıştır. Önceden işveren, İŞKUR'a bir işçi talebinde bulunacağı zaman kadın erkek ayrımı vardı, bu uygulama kaldırıldı.

İl istihdam ve mesleki eğitim kurulları İŞKUR'un il müdürlüğü sekreteryası yürütmektedir. Bu konuda genelgede kadın konusunda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının katılımı sağlanması noktasında maddemiz vardı. Bu konuda biz 2010 Temmuz ayı itibarıyla il müdürlüklerine yazı yazarak illerde faaliyet gösteren kadın sivil toplum kuruluşlarının birer temsilcisinin şu anda il istihdam ve mesleki eğitim kurullarına katılımı sağlanmıştır. Ayrıca iş gücü piyasası analizleri yaparak kadın iş gücü piyasasını öne çıkartıcı mesleklerin belirlenmesi vardı, genelge kapsamında 2012 yılı itibarıyla Sayın Vekilim, burada, tüm illerde yerel bazda, illerin iş gücü analizleri yapılmıştır, şu anda raporlama aşamasındadır. Biz, 2013 nihai raporu aralık ayı sonunda bitecek, bu raporu kurula göndereceğiz.

Bu halk eğitim merkezleri genel müdürlük ve yerel yönetimler tarafından kadınların istihdam odaklı "İş arama süreci, danışmanlık rehber şeyiyle planlanacak." maddesi vardı. Kurumumuz tarafından yürütülen aktif iş gücü programları biraz önce arz etmiş olduğum kadın erkek ayrımı olarak bütün istatistik rakamları bu şeyi tutuyoruz. Ayrıca 60 iş ve meslek danışmanına, kadına yönelik şiddet, kadına yönelik hukuk ve mevzuat ve iletişim konularını içeren sosyal güçlendirme eğitimi vermiştir. Bildiğiniz üzere 2012 yılı itibarıyla 2.817 tane iş ve meslek danışmanımız başlamıştır, bunun içerisinde de 2.000 tane iş ve meslek danışmanı başlayacak, rakamımız 4.500, 4.817 olacak, kadına yönelik ayrı bir uzmanlaşmaya gidilecek. Bu ilk aşama olarak 60 tane iş ve meslek danışmanımızı kadın noktasında şiddete yönelik, hukuk ve mevzuat noktalarında eğitimini vermiş olduk. Sunumumuz bundan ibarettir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Ben, birkaç söylemek istiyorum.

İsterseniz önce siz buyurun.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Alt komisyonumuz ilk önce hayırlı, uğurlu olsun. Benim ilk toplantım, diğer toplantılarda hep konuşmama denk geldi, yine bugün olduğu gibi kadın istihdamına yönelik başarılı çalışmaların yapılmasını temenni ediyorum alt komisyonumuzun.

Şimdi, benim 2 tane sorum olacak. Birincisi, teşvikten bahsettik. Teşvikin açılımı nedir, ne var içinde teşvikin, nasıl katkı sağlıyor, neler yapıyor? Bu konuda ben kısaca bilgilenmek istiyorum, bu bir. İkincisi, “2 milyon 445 işsiz kadını var.” dediniz. Bu sizin kayıtlarınızda olan mı, yoksa Türkiye’nin istatistiki raporları mı? Ben bunu da öğrenmek istiyorum. Teşekkür ediyorum.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Sayın Vekilim, işsiz rakamı olarak kadın işsiz rakamı 927, 2012 Ağustos ayı itibarıyla...

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – 2 milyon 445 olarak not aldım, ben buraya efendim.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Bu toplam işsiz rakamı Sayın Vekilim.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Size kayıtlı olan mı bu yoksa iş bekleyen mi? İşte onu soruyorum.

BAŞKAN – Türkiye’nin işsizliği.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Şöyle 2 tane husus var, biraz önce ilk başta vermiş olduğum istatistik rakamları TÜİK’in rakamları. TÜİK’in kendine göre OECD ve EUROSTAT’ın belirlemiş olduğu formülasyona göre çıkartmış olduğu rakamlar. En son sunumumuzda, ileride vermiş olduğu 2 milyon 504 bin rakamı ise yani şu 2 milyon 204 bin 876 rakamı ise bizim İŞKUR’a kayıtlı işsiz sayımız. Burada 882.816 rakamı ise kadın işsiz sayımızı gösteriyor.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Bizim yani... Yine rakamlar da tutmadı da 800-900.000 tamam onu anladım, demek ki 1 milyona yaklaşık diyeceğiz biz ona, böyle bir yuvarlama yapacak olursak. Bu, sizin kayıtlarınızda mı, genel anlamda mı?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Kayıtlarımızda. İŞKUR’a kayıtlı olan kişilerdir. Bizim aktif iş gücü programlarımızdan yararlanabilmesi için kişinin İŞKUR’a kayıt olması gerekir. Şu anda en son rakam itibarıyla 882.816 İŞKUR’a kayıtlı işsizimiz var. 927.000 rakamı ise TÜİK’in çıkartmış olduğu işsiz rakamı.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Teşekkür ediyorum.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – İkinci olarak teşvikle ilgili Sayın Vekilimiz bir soru daha arz etmişti. 5763 sayılı Kanun’la 2008 yılında yürürlüğe konulan ve beş yıl boyunca kademeli bir teşvik sistemi getirilmişti, yüzde 100’den başlayıp işveren sigorta prim payının

tamamı yüzde 100'ü; ikinci yıl yüzde 80'i; üçüncü yıl yüzde 60, yüzde 40 ve yüzde 20 şeklinde gidiyordu. Bu 2009 Şubat, Mart ayında başvurular içeriye alındı. Şu anda 2009'dan itibaren bu kapsamda teşvikten yararlanan kişiler var fakat kademeli olarak azalıyor, bu teşvike yeniden bir başvuru yok. 43.000 kadınıımız yararlanmış, bu teşvik sona erdiği için daha doğrusu sadece kapsamda olanlar yararlanabildiği için 2011 Şubat ayında 6111 sayılı Kanun'la yeni bir teşvik sistemi getirildi. Bu teşvik sistemi 18 yaş üstü ve tüm kadınları ve 18-29 yaş arası sadece gençleri kapsıyor. 18-29 yaş arası gençler, 18 artı kadınlar, artı mesleki eğitim alan kişileri kapsayan genel bir teşvik kapsamı. Hızlı geçtiğim için buraları arz edemedim, altı aydan elli dört aya kadar uzayan bir teşvik sistemi. Bir kişinin hem kadın olması hem mesleki yeterlilik belgesine sahip olması, aynı zamanda bunun İŞKUR'a kayıtlı işsizler tarafından alınması durumunda bu teşvik sistemi elli dört aya kadar uzayabiliyor. Yani bir işveren, eğer bir kadın alacaksa ve alacağı kadın, istihdam edeceği bayanın mesleki eğitim belgesi varsa ve aynı zamanda bunu İŞKUR'a kayıtlı işsizler içerisine alması durumunda elli dört aya kadar teşvikten yararlanabiliyor.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Yaş, 18-29 yaş mı dediniz?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – 18-29 yaş arası erkekler, 18 artı kadınlar, 18 ve üstü.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Kadınlarda bir yaş aralığı yok, yaş sınırı yok.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Yok, evet.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – 5084, artı Şubat ayında çıkan 6111'de 18-29 yaş arası kadın ve gençlerin sigortalarını devlet ödeyecek teşviklerinden sonra, bu teşviklerden toplam yararlanan nüfus sayısı ve bunun içindeki kadın sayısı...

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Yani bu en son 6111'i soruyorsunuz değil mi Sayın Vekilim?

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Bir de 2008'de çıkardığımız 5084 var.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – 5763'te gelen teşvikte en son pencere kapanmadan yani başvurunun yapılabileceği rakamları söyleyeceğim. 85.681 kişi pencere kapanmadan yani başvuru şartları dolduğu tarihte 85.681 kişi başvuru yapmış teşvik kapsamında, bunlardan 43.367'si kadın, 42.314'ü de erkek. Bu, tabii Sayın Vekilim, pencere kapandığı için yüzde 80'i, yüzde 60'ı, yüzde 40'ı şu anda yüzde 40'lık dilim uygulanıyor çünkü 2008'de başlatılmıştı, 2009'da bunun tekrar belli bir süre uzatımı yapıldı, ondan dolayı şu anda kademeli olarak bunlar düşüyor. Bu kişiler yani şu anki uygulama gittikçe düşmekte kadın teşvikinden yararlanan sayısı çünkü 6111'le getirilen teşvik daha cazip olduğu için artık orada geçişler söz konusu olabiliyor. Ama 5763'deki rakamımız bu, 6111'deki getirdiğimiz en son teşvik kapsamındaki rakamımız ise...

BAŞKAN – Gürkut Bey, sizin sorunuzu alalım.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Evet, biraz önce Avrupa Birliği hibelerinden bahsedildi. Bu Avrupa Birliği hibeleri nasıl dağıtıldı, hangi şekilde, kimlere haber verildi yani bu hibelerin dağıtıldığı nasıl ilan edildi ve bu Avrupa Birliği hibesini kim dağıttı, hangi kurum dağıttı? Bir de dağıtımın eşit ve adil yapılması için hangi objektif ölçüler kullanıldı? Yani başvuru tarihine göre mi bunlar dağıtıldı, projeye göre mi dağıtıldı, projeye göre dağıtıldıysa projenin uygulanabilir olup olmadığını kim takdir etti?

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Sayın Vekilim, burada NUTS 2 bölgesi dediğimiz, Ankara'nın doğusundaki 43 il kapsamında bu projeleri uyguluyoruz. Avrupa Birliğinin belirlemiş olduğu standartlarda, sonuçta her bir sivil toplum kuruluşu, her bir kişi bir proje yapıp Avrupa Bakanlığının Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından değerlendirilmesi hâlinde, bağımsız denetçiler, bu Avrupa Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından merkezî bağımsız denetçiler tarafından değerlendirilen projeler baz alınıyor. Bu süreci orası yürütüyor. Biz ilana, duyuruya çıkıyoruz, duyuru kapsamında projesi olan kişiler başvurularını yapıyor, yapmış olduğu başvurular kapsamında Merkezi Finans ve İhale Biriminin bağımsız denetçileri tarafından proje değerlendiriliyor, uygun bulunması hâlinde proje kabul ediliyor ve biz bu kapsamda 23 milyon avroyu 131 projede dağıtmışız. İŞKUR'un burada herhangi bir şeyi yok.

BAŞKAN – Yeterli mi Gürkut Bey cevap?

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Yeterli, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de bir soru sormak istiyorum. “Avrupa Birliği projelerinden 9.856 tane kadın faydalandı.” dediniz sunumunuzda, 914 kadın da istihdam sahibi olmuş yani yüzde 10'a tekabül eden bir istihdam oranınız var, bunu sorguluyor musunuz? Yani şu anda bizim sorguladığımız konulardan birisi kadınların istihdamdaki sayısını artırmak, oranı yükseltmek ama bu kadınlar bu projeye dâhil ediliyor, projede eğitim alıyor, kendilerini yetiştiriyor ve istihdamın önündeki en büyük engel olan eğitim engelini ortadan kaldırmış oluyorlar bir sayede ama hâlâ yüzde 10 oranında istihdam ediliyorlar, bu bir eksiklik midir yani bu konuda bir özel politika geliştiriyor musunuz? Sadece siz değil, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı için de aynı sorumuz geçerli, birinci sorum bu olacak. Diğer sorum da 2010'da bir genelge yayınlandı ama 2010'daki yayımlanan bu genelgeye “hâlâ yapılacaktır” gibi geçmiş zaman değil gelecek zaman kipiyle cevaplar veriliyor, bunu da komisyon olarak bir eksiklik olarak görüyoruz, bakanlıklarımızın yaptıkları çalışmalarda hâlâ uzun vadede değil, üzerinden iki sene geçmiş bir genelgenin “Bugün bunları yaptık.” şeklinde cevaplar duymayı komisyon olarak arzu ediyoruz, bunu da vurgulamak istiyorum.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Sayın Vekilim, isterseniz ikinci konudan başlayayım...

BAŞKAN – Kemalettin Bey'in de ekleyeceği bir konu olacak.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Dilek Hanım'ın söylediği yüzde 10 istihdam sağlandı mı? Oradaki rakamları topladığınız zaman yaklaşık 11.000 kişi bu süreçten geçmiş gibi oluyor, parayı da Türk parasına çevirdiğimiz zaman 55 trilyon ediyor yani bir kişiyi 5 milyar liraya eğitildi, korkarım ki ana bürokratik kademelerde kayboluyor yani balık tutmayı öğretmeyip teorik derste boğuluyor bu paralar, onun için de kim düşünüyorsa biraz düşünmesi lazım.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Öncelikle ikincisinden başlayayım Sayın Vekilim çünkü diğer kısmı biraz daha ayrıntılı açacağım. Ben özellikle bu genelge kapsamında yaptığımız hususlar yani bana “yapılacaktır” dediği kısımları getirdi şey yapıldı ama İŞKUR İl Genel Müdürlüğü olarak bana bizzat tevdi edilen görevleri çıkarttım. Bu kapsamda ben ilk olarak el kitapçığı çıkartmışım, il müdürlerine talimat vermişim şu anda il istihdam ve mesleki eğitim kurlarının tamamında kadın sivil toplum kuruluşları varsa o ilde katılım yapıyor. Rakamlarını istedim, rakamlarını çıkartamadım onun ama hangi ilde hangi derneğin katıldığına ilişkin bilgilerimizde var. Özellikle 19/2/2010 tarihli talimat yazımız var elimizde, bu kapsamda bütün illerde il ve istihdam meslek eğitim kollarında kadın sivil toplum kuruluşlarının katılımı sağlanıyor. Üçüncü olarak ilk defa 2011 yılında biz iş gücü piyasası analizleri yapmışız, ortak bir mutabakatın olmadığı şey yapılmış, 2012 yılında tüm illerin yerel bazda iş gücü piyasası analizleri çıkartılıyor. Sadece bu kısımda “yapılacaktır” kısmı var çünkü 2012 yılında tüm illerin iş gücü piyasası analizleri çıkartılacak. Şu anda raporlama aşamasında, bir iki ay içerisinde tek diyeceğimiz nokta bu. Üçüncüsünü de en son olarak ve 60 tane işin... 2012'nin mart ayında 2.817 iş ve meslek danışmanımız başladı, İŞKUR olarak biz bugüne kadar 4.000 kişiyle hizmet verirken bir anda sayımız yüzde 150 arttı. Bir 2.000 kişi daha alarak sayımız 8.000'e ulaşacak yani bir anda böyle bir artış kapsamında iş ve meslek danışmanı özellikle yıl sonunda 4.817 tane iş meslek danışmanımız olacak. Biz bunun 60'ını sadece kadınlara yönelik, kadına şiddet, hukuk ve mevzuat konularında eğitmişiz ve şu anda il müdürlüklerinin önüne koymuşuz.

BAŞKAN – Şöyle: Bu alınan İŞKUR uzmanlarının özellikle kadın istihdamıyla alakalı belki farklı bir alanda eğitime tabi tutulup uzmanlaşması, kadına şiddet dediğimiz konu genel bir konu yani bunun için tabii ki bilinçlendirme gerektirir ama istihdam teknik bir konudur. Bu teknik konuda bilinçlendirme, bu özel bir politika bakanlığınızın uygulaması gerekiyor. Ben kesiyorum bu kısımda, diğer sorunun cevabını alalım.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – İkinci şeyde, AB projesiyle ilgili 914 kadın istihdamı yapıldı fakat burada şunu göz ardı etmememiz gerektiğini düşünüyorum ben şahsen: Bu proje tamamen NUTS 2 bölgesi dediğimiz, Ankara'nın doğusunda özellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde uyguladık. Buradaki kadınları bizim amacımız istihdam etmek değil, onları bilinçlendirmeye yönelik bir politikaydı yani asıl şeyimiz oydu. Yani rakamlar şurada sadece istihdam odaklı değil çünkü ulaştığım kesimin istihdamı gerçekten çok zor olan bir kitle. Rakamlarımızın düşük olmasının sebebi de bu yani ilk defa böyle bir proje uygulanıyor, Ankara'nın doğusunda köy köy

geziliyor, 914 kadın istihdam ediliyor fakat ağırlıklı olarak da genel itibarıyla eğitim kapsamında rakamlarımız bu şekilde.

BAŞKAN – Bu da şunu gösteriyor: Bizim en büyük problemimiz eğitim, eğitim, eğitim. Kadınların eğitimi, kadınların sosyalleşmesi.

Biz teşekkür ediyoruz sunumunuzdan ötürü.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Sunumumun başında belirttiğim gibi eğitim düzeyini arttırdıkça kadının istihdam oranı da artıyor.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben girişimcilik eğitimiyle ilgili, girişimcilik eğitimi alan kadınlarda bir sayı vermiştiniz, devamındaki başarı oranı nasıl? Yani eğitim alıyor, girişimcilik eğitimi konusunda belli bir çalışmalar veriliyor ve ayrılıyor, ondan sonraki aşamayı...

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Bu süreci KOSGEB takip ettiği için biz tamamen bu sürecin ne kadarı tutundu, ne kadarı devam ediyor, o süreci biz...

BAŞKAN – Haftaya KOSGEB'i davet ettik.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Biz eğitim kısmını yapıyoruz, KOSGEB devam ediyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Tabii biz bir eksikliğini de gördük komisyon olarak, aslında biz politikaları geliştireceğimiz makam Genel Müdürün burada olması gerekiyordu ama Sayın Genel Müdür müsait olmadığı için sizi gönderdi. Sizler, yapılan çalışmaları bize söylediniz, araziye yorumladınız bize ama bizim yorumdan ziyade politikalara ihtiyacımız var ve politikaları nasıl geliştirebiliriz, buna ihtiyacımız var. Bundan sonraki kurumlara davetimizde özellikle -Sayın Bakanla da görüşeceğim, bizzat bakanlarla- en az genel müdürlük düzeyinde komisyonumuza bilgilendirme yapılmasını rica edeceğiz.

Size teşekkür ediyorum.

İŞKUR TEMSİLCİSİ ABDULLAH TAŞALTIN – Bugün, Medis Genel Kurulunda Çalışma Bakanlığının bütçe görüşmesi olduğu için Genel Müdürümüz o nedenle katılamadı.

BAŞKAN – Bugün öyle bir denk geldiği için öyle bir şey oldu ama bundan sonraki çalışmalarda böyle bir yol izlemeyi düşünüyoruz. Size teşekkür ediyorum.

Abdulkadir Kulu Bey'den çok kısa, özellikle kadınların kayıt dışı istihdamda nasıl kayıt içine alınabilir, bu konudaki arazide gördüğünüz tespitleri çok kısa bir şekilde alabilirsek çünkü Genel Kurulda bir on beş dakika sonra oylama var, hızlı bir şekilde komisyonumuzu bitirip oylamaya geçmemiz gerekiyor. Onun için çok kısa...

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Sunumumu kısa hazırlamıştım zaten onun üzerinden hızlı bir şekilde geçeyim ben.

Kadınların sosyal güvenlik sistemindeki genel durumundan, kayıt dışı çalışan kadınların ne tür kayıt dışı çalışma biçimlerinde çalıştıklarından, kayıtlı olarak çalışan kişilerin sosyal güvenlik açısından problemlerinden bahsetmem istenmiş.

Şimdi, aslında sosyal güvenlik sistemine girene kadar şöyle bir genel çerçeve çizmek istiyorum. Öncelikle kadınların sistemimizden yararlanamamasının sebebi iş gücüne katılmamaları, iş gücü ve istihdama katılmamaları. Biraz önce sayılar verildi, bunlar da yine o kapsamda değerlendirilebilir, büyük bir kısmı istihdamda olmadığı için sosyal güvenceden yararlanamıyor. İstihdamda olan kadınlardan bir kısmını biz, kanunumuzun 6'ncı maddesiyle kapsam dışında bırakmışız yani "Şu kişiler sigortalı olamaz." demişiz. Bu kişiler sigortalı olamıyor. Bizim kapsama aldığımız yalnız kayıt dışı çalışan kadınlar var, ancak bundan sonra işte biraz sonra bilgilerini vereceğim, sayılarını vereceğim, belli miktarda bir kadın, sosyal güvenlik sisteminden yararlanabiliyor.

Çalışabilir nüfus, 24 milyon 900 diyelim. İşte bunlar dönemlere göre değişiyor, ben 2011 yılı sonunu aldım, aslında özetlemek anlamında ben şöyle bir hesaplama yaptım kendimce. Çalışabilir hesaba 100 dediğimizde yüzde 28 kabul ediyorsak iş gücüne katılmayı 28 kişi iş gücüne katılıyor. İstihdama katılma yüzde 25 dedik, 25 kişi de istihdama katılıyor bu durumda. Bu 28 ve 25 arasındaki 3'lük farkı iş gücüne 28'e böldüğümüzde yüzde 11'lik bir oran çıkıyor. Bu istihdamda olan 25 kadının da 11'i kayıtlı olarak çalışıyor.

Şimdi, sigortalı olarak saymadığımız kişilerden bahsettik, özellikle kadınları ilgilendiren bölümlerinden bahsediyorum. Ev hizmetlerinde çalışan kişiler eğer ücretli ve sürekli çalışmıyorsa biz bu kişileri sosyal güvenlik kapsamına almıyoruz. Burada zaten ev hizmetlerinde çalışan kadınların büyük çoğunluğu ücretli çalışıyor hepsi hemen hemen. Sürekliliği konusunda bir tartışma var, bu tanım ne yazık ki yapılmamış, ne kadar çalışma sürekli olur? Yargıtay kararları var bu konuda, genellikle Yargıtay, haftanın yedi gününün dört gününü çalıştıysa kişi sürekli çalışmıştır şeklinde kararlar veriyor. Bu kadınların sayısı gerçekten fazla yaklaşık 393.000, 2010 rakamlarına göre. Bu kişileri kapsama almanız için öncelikle bürokrasiyi azaltmamız gerekiyor. Bu kişileri, diyelim ki siz evinizde çalıştırdığınız ev hizmetlisini sigortalı yapmak istediğinizde herhangi bir işverenmiş gibi ve eviniz iş yeriymiş gibi bir iş yeri numarası almanız gerekiyor, iş yeri dosyası açtırmanız gerekiyor, bu kişinin bildirimini elektronik ortamda yapmanız gerekiyor, düzenli olarak. Dolayısıyla isteyen insanlar bile bu bürokrasiden kaçtıkları için sigortalı yapamıyor. Bununla ilgili olarak çalışmalarımız devam ediyor, Almanya ve Avusturya örnekleri üzerinde çalışıyoruz. Orada küçük işler denilen "mini job" şeklinde uygulamalar uzman arkadaşlarımız tarafından inceleniyor.

Kapsam dışında bıraktığımız bir diğer grup, işverenin yanında ücretsiz çalışan eş. Bu kişileri kapsama almak gerçekten zor çünkü ücret yok ortada yani biz neyin üzerinden prim alacağız. Bir de bu kişi eşinin yanında çalıştığı için bunun tespiti de zor, denetim elemanımız gittiğinde bu kişi diyecek ki: "Bu benim eşim yani burada çalışmıyor sadece benim yanıma ziyarete gelmişti." Onun için bu kişileri

kapsama almamız biraz zor oluyor. Kayıt dışı istihdam edilen kadınların, biraz önce de bahsedildi, büyük bir oranı tarımda ne yazık ki yüzde 96'sı. Tarım dışında yüzde 29'a düşüyor bu oran. İşteki durumuna göre baktığımızda bu kayıt dışı çalışan kişileri 100'lük bir pasta olarak değerlendirdiğimizde bunların yüzde 57,9'u ücretsiz aile işçisi olarak çalışıyor, yüzde 23,4'ü ücretli maaşlı, yüzde 0,5 işveren, yüzde 18,1 kendi hesabına. Burada şunu da belirtmek istiyorum: Aslında TÜİK rakamlarıyla bizim rakamlarımız arasında bir çelişki oluyor bu noktada çünkü biz ücretsiz aile işçilerini sigorta kapsamında saymıyoruz, dolayısıyla bu kişilerin zorunlu sigortalı olması gerektiği için bu kişiler kayıt dışı kabul edilmiyor bizim mevzuatımız gereği. Ancak, TÜİK bunları da kayıt dışı rakamlarına dâhil ediyor.

Sektör bazında baktığımızda, yine, tarım sektörünü sanayi sektörü izliyor. İnşaat sektöründe çalışan kadın sayısı zaten çok sınırlı. Hizmetler sektöründe de yüzde 28 gibi bir kayıt dışı görülüyor.

Sigortalı rakamlarımız: Toplamda 4 milyon 388 bin kadın sigortalımız var ağustos verileri itibarıyla.

Kadınlara yönelik yaptığımız düzenlemelerden bir tanesi, ev içinde küçük el sanatlarıyla uğraşan kadınların on dokuz gün üzerinden prim ödeyerek otuz gün hizmet kazanmaları yönünde. Bununla ilgili olarak, kişiler vergiden muaf olduklarına dair belgeyle kurumumuza geliyorlar ve primlerini on dokuz gün üzerinden ödeyip otuz gün üzerinden hizmet kazanıyorlar.

Kadınları ilgilendiren en önemli bölümlerden birisi analık hâli. Kadınlara analık hâlinde on altı hafta, doğumdan önce ve sonra sekiz hafta olmak üzere on altı hafta geçici iş göremezlik ödeneği veriyoruz. Bu ödeneğin miktarı brüt ücretin 2/3'ü kadar. Avrupa ülkeleriyle karşılaştığımızda en düşük oran Türkiye'nin. Avrupa ülkelerinde genel olarak, kadının çalışmadığı süredeki kaybı net ücreti kadar olduğu için net ücreti kadar ödenek veriliyor.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Bunlar sigortalıya herhâlde, değil mi?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Evet.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Devlet memurlarında öyle bir şey yok.

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Hayır, devlet memurlarına kısa vadeli sigorta kolları uygulanmıyor zaten.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Yüzde 67 işçide ödeniyor, 657'de yüzde 100'ü ödeniyor.

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Tabii tabii, işçide.

Bu veriler de aslında kadınların sosyal güvenlikten kendi sigortalılıklarıyla değil, eşlerinin sigortalılığından dolayı yararlandıklarını gösteriyor. Emzirme ödeneği alan, kendi sigortasından dolayı alan kadın sayısı 75 bin iken, eşinin sigortalılığından dolayı alan kadın sayısı 300 bin.

Yine, kadınları ilgilendiren önemli bir düzenleme, doğum borçlanması. Biz doğum borçlanması hakkını sadece 4/A ve 4/C'liler için, yani hizmet akdine tabi çalışanlar ve devlet memurları için tanımışız, işverenler ve kendi nam ve hesabına çalışanlar için böyle bir düzenleme yok ve bu kişinin

doğum borçlanması yapabilmesi için doğumun olduğu tarihten önce mutlaka kurumumuza tescili olması gerekiyor, böyle bir şart aranıyor. Bu şart askerlik borçlanmasında aranmıyor. Diyelim 99’da askerliğini yaptıysa 2003’te işe girdiyse borçlanma yapıyor ama kadın aynı durumda borçlanma yapamıyor. Bana göre eşitsiz bir durum. Borçlanma tutarımız yüksek. Yani bir kadın tek çocuk için maksimum iki yıla kadar borçlanabiliyor. Toplamda da 2 çocuk için toplam dört yıla kadar borçlanabiliyor.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Bir şey sorabilir miyim, çok küçük bir şey?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Tabii.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Kendi hesabına çalışanların doğum borçlanmasıyla alakalı bir çalışma var mı?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Yani mevcutta yok diye biliyorum ben. Biz ortam oldukça öneriyoruz bunu ama henüz öyle bir çalışma yok.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Mevcut yok ve talep ediyorlar.

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Görüldüğü gibi, iki yılı borçlanmak isteyen bir kadın 7.200 lira gibi yüksek bir miktar ödemek durumunda. Zaten istihdamdan uzak kalmış, bir gelir elde edememiş, bunu ödemekte zorlanıyorlar. Başvuru sayıları ile işlem sayılarına baktığımızda, 30 bin kişi başvurmuş, sadece 14 bini sonuçlandırabilmiş, borcunu ödeyebilmiş.

Bununla ilgili alternatif bir öneri geliştirdik, bunu kanun değişikliği olarak da bakanlığımıza gönderdik. Doğum nedeniyle işten ayrılan sigortalı... Biraz önce sayın vekilim “Kadınlar iş gücüne neden katılmıyor?” demişti. Bunun çok büyük bir oranı ev bakımı, işte, çocuk bakımıyla ilgilenmek için “Kadının yeri evidir.” düşüncesiyle katılmıyorlar ve iş gücünü terk eden kadınların çok büyük bir bölümü de bu nedenden dolayı tekrar iş gücüne dönmüyorlar. Bunu teşvik etmek amacıyla, eğer işten ayrıldıktan sonra, doğum nedeniyle işten ayrıldıktan sonra tekrar iş gücüne dönerse, istihdama dönerse bu kişinin prim gün sayısından indirim yapmak suretiyle teşvik etmeyi planlıyoruz. Böyle bir çalışmamız var daha doğrusu. Örnek vermem gerekirse, kadın doğum yaptı, 1/1/2012 tarihinde tekrar sigortalı oldu ve 2014’e kadar 720 gün adına prim ödendi. Bu kadının primi 720 değil, buna yarısı kadar ilave yapıyoruz, 1.080 gün üzerinden ödenmiş sayılıyor ve emeklilik yaşından da bir yıl indirilmiş oluyor. Bu teşvik şöyle bir yarar getirecek: Daha önce, yani bu teşvik olmadan, hiçbir getirisi yok, kadın çalışmıyor; yalnız, bu teşvik geldikten sonra biz prim gelirleri elde etmiş olacağız ve daha önce zaten eşinden dolayı aldığı sağlık yardımını, eşinden dolayı aldığı ölüm yardımını kendi sigortalılığından dolayı vermiş olacağız.

Teşviklerle ilgili, ay bazında ayrıntılı tablo var. Bakmak isterseniz, sormak istediğiniz bir şey olursa... Daha önce anlatıldığı için geçiyorum.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Yıpranma zammı gibi bir teşvik midir bu?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Hayır, biraz önce bahsedilen istihdam teşviki. 18-29 yaş arası genç ve...

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Geri döndüğü zaman nedir teşvik edilen?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Pardon, bir önceki teşvikten bahsediyorsunuz.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Evet.

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Kadın adına diyelim ki 720 gün prim yatırıldı.

Biz buna yarısı kadar daha ilave ediyoruz, yani 360 gün daha ilave ediyoruz, 1.080 gün prim yatırmış gibi oluyor.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Devam etmediği süre için...

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Devam ettiği sürece, istihdamda adına prim ödendiği sürece. Teşvikin başlama nedeni, doğumdan sonra iş yerine dönmesi gerekiyor tekrar, istihdama dönmesi gerekiyor. İstihdama dönmesi durumunda, iki yıl boyunca adına bildirilen primlerin yarısı oranında ilave yapıyoruz, bunu da yaş haddinden indiriyoruz, Yani indirmeyi planlıyoruz daha doğrusu.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Uygulanmadı değil mi söylediğiniz?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Hayır, bu şimdi kanun teklifi olarak muhtemelen gelecek, en son Çalışma Bakanlığına göndermiştik biz.

Erkekler aleyhine de bir eşitsizlik var kanunumuzda. Bakıma muhtaç, malul çocuğu olan kadın sigortalıya 1/4 oranında indirim yapıyoruz. Yalnız, bu indirimi erkek sigortalıya tanımıyoruz. Bunun tanınması konusunda da yine bir kanun değişikliği teklifimiz var.

Yine, bu veriler de kadınların dolaylı olarak sosyal güvenlik sisteminden yararlandığını gösteriyor. Toplamda 1 milyon 265 kadın yaşlılık aylığı alırken, 5 milyon erkek yaşlılık aylığı alıyor. Kadınların 1 milyon 730 bini ölüm aylığı alıyor. Yani bu şu demek: Eşinden dolayı, eşine bağımlı olarak bir aylık alıyor. Erkeklerde ise bu sayı sadece 36 bin.

Hak sahibi çocuklarda da aynı şeyi görüyoruz. Toplamda -hızlıca geçiyorum- hak sahibi çocukların yüzde 80,6'sı kız çocukları, kadın. "Kız çocukları" dediği me bakmayın, 65 yaşın üzerinde de kız çocuklarımız mevcut. Erkeklerde bu oran yüzde 19 ve ölüm aylığını biliyorsunuz, kız çocuklarımız evlenene ya da çalışana kadar almaya devam ediyor. Bu uygulama sadece Türkiye'de var. Diğer ülkelerde kız-erkek çocuğu ayrımı yapılmadan, tabloda görüldüğü yaşlarda aylıkları kesiliyor. Bu konuda da yine bir önerimiz oldu, kanun değişikliği teklifimiz. Bu da yine Çalışma Bakanlığında, komisyona iletilecektir muhtemelen.

Evlenme ödeneği sadece kız...

BAŞKAN – Kaç sayfa kaldı sunumunuzun bitmesine?

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Çok az, son slaytım, son 2 slaytım.

BAŞKAN – Tamam.

SGK TEMSİLCİSİ ABDULKADİR KULU – Bildiğiniz gibi, yine, sadece kız çocuklarına evlenme ödeneği veriyoruz, erkek çocuklara vermiyoruz. Bu evlenme ödeneği de yine uygulaması

olmayan yani uluslararası literatürde uygulaması olmayan bir şey. Bunun da kaldırılması yönünde bir teklif sunduk.

Sağlıktan yararlanma konusunda da sormak istedikleriniz olursa yanıtlayayım -bu slayt da onunla ilgili- ayrıntılı olarak açıklamayayım isterseniz.

BAŞKAN – Soru sormak isteyen değerli milletvekilimiz var mı?

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Biz bunlardan edinecek miyiz, bu sunumlardan?

BAŞKAN – Bu sunumları Komisyon Uzmanımız Ersin Bey alacak, bütün milletvekillerimize mail olarak gönderecek.

Soru yoksa, teşekkür ediyoruz.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Çok teşekkür ediyoruz. Hazırlayan arkadaşlarımıza, sunanlara da emekleri için, her şey için yürekten teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 16.09